

CIJENA listu: U pretplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.60, u maloprodaji 12 fil. pojedini broj. OGLAŠI primaju se uopravi lista trg Gustoza 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati jutro.

HRVATSKI LIST* izlazi u nakladnoj urednici JOS. KRMPOTIĆ u Pulj. trg. Gustoza 1. Uredništvo: Štamska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSEF HAIN u Pulj. — Rukopisi se ne vraćaju. Ček. rač. aus. post. št. 26.796.

Sredina IV.

U Pulj. nedjelja 21. travnja 1918.

Broj 906.

Ciljevi našeg političkog boja.

Današnja je teška nevolja, koju je propatio naš narod u svakom kutku naše jugoslavenske domovine, izazvala potpun preokret u mišljenju i pojmovanju najširih naših slojeva. Slijedeći odlučnoj volji mase, preporodila se je također naša politika, preobrazilo se raspoloženje naših političkih vodja i naših stranaka. Iz naših su stranaka, bile one kršćansko socijalne, socijalističke ili liberalne, bili izopćeni svi oni elementi, koji su bili na kvar stranačkoj i narodnoj stvari. Danas je sav narod uvjeren, da ne postoji bivstvenih razlika između poštenih pristaša jedne ili druge stranke, da je u narodnim pitanjima ne samo moguće već i potrebno suradivanje poštenih ljudi sviju smjerova i struja. Cilj je svijui naših programa narodna dobrobit i ljepša budućnost. Razlika postoji možda samo u načinu tog rada, u putevima, koji međjutim svi vode u Rim. Zajedničko je ovo djelovanje naših stranaka i naših vodećih ljudi osnovano na međusobnom poštivanju političkih nazora. Preduvjet za ovo sudjelovanje je samo jedan: Lično poštenje pojedinog političkog radnika, iskrenost i neokaljnost njegovog uvjerenja i njegovih političkih sredstava. Češka javnost, bez razlike političke struje, pozdravlja s istim oduševljenjem izjave Klofača kao što i one Habermanna ili Modračeka, Kraumarža ili Zahradnika. Svećenik dr. Korošec, uvjeren i pošten katolik, govori sretnu naprednjačkih stranaka isto tako skladno i uzvišeno kao što dr. Tresić-Pivličić. Sve ove izjave, svi ovi govori, ma proizlazili iz najoprečnijih tabora, zboru jednim jezikom, udešeni su na istu notu, pjevaju istu himnu: himnu neustružive, ponositu i poštenu ljubavi do domovine i roda. Kao u kulturnom radu, u literaturi i u umjetnosti, gdje najrazličitiji značaji i temperamentni traže ono vječito lijepo i uzvišeno, gdje jedan umotvor isključuje svaku narudnost s drugim, te je ipak čisti izražaj narodne duše i njezinih najskupocijenijih svojstava, tako dolaze i u politici sva poštena i moralna nastojanja našega naroda do harmoničkog izražaja; i u tom političkom radu imademo kohte i kolutice, posve različite dijelove, ali sve smo ove dijelove složili i ujedinili na zajedničko skladno djelovanje, iz neznatnih smo komponenta stvorili silnu rezultantu. To nije više ona stara naša sloga, koja je sve uniformirala, sve sjednačila i prilježila. I zrazličitih je dijelova stvoren jedinstven politički stroj, u kojem jedan dio nadopunjuje i potpomaže drugome, u kojem jedna stranka uvjetuje drugu.

Mi slavimo danas preporod našeg političkog morala, te se pri tome ne ograničujemo na prilike unutar našeg naroda. Naš politički program je u skladu sa općevječanskim nastojanjima, sa predavnim težnjama plemenitih naroda i ljudi, koje nijesu nikad utrnule u dušama odabranih naroda i odabranih pojedinaca. Naš program prelazi granice našega naroda i naše države, druži i ujedinjuje sve poštene i dobre ljude na svijetu. Mi idemo za tim, da preobrazimo društveni red, da omogućimo svakom narodu miran i sretan život, bez nasilja i krvoprolića. Nijemac i Talijan, Francuz i Englez, svi imadu isto pravo na obezbijedjen život, na narodnu suverenost, na sveopću pravednost. Naš je boj namijenjen privilegiju u svakoj državi i u svakoj formi. Svaki narod imade po našem shvaćanju pravo na svoju državu, na svoje društvo, na svoju školu, na svoje svećenike, na svoje činovnike. Ne smije više da bude privilegovanih naroda, ni privilegovanih staleža. Između velike i male vlasti ne smije postojati ni prava ni kakve razlike. Za sve narode i države neka postoji samo jedna vlast: morali zakon, koji je usadjen u svačije srce i u kojem je veliki Nijemac Kant gledao kao što u velikoj tajni planetnog svemira jedno od velikih i neponjatnih čuda, koji nas sile na razmišljanje.

Uz siromaha protiv onoga, koji ga iskorišća, uz tlačene protiv tlačitelja! To je naša lozinka. U tom boju nemamo dođuše na našoj strani Svenijemaca i drugih imperijalista, ali možemo se dičiti sa plemenitijim i poštenijim saveznicima, sa savezništvo elite svakog naroda na svijetu, bili to Rusi ili Nijemci, Amerikanci ili pripadnici naše monarhije. Baš u toj se činjenici sastoji sva sila i snaga našega programa i našeg političkog boja. Ma da smo u krugu naroda čitavog svijeta samo neznatan dio, ma da bi sami bili samo jedan atom bez značenja i vrijednosti, u zajednici sa našim istomišljenicima smo jaki i silni, nepobjedivi smo upravo u onom nužnom razvoju čovječanstva, koji vodi k usavršavanju svijeta i društva. Mi znademo, da je baš rat ona mefistofelička sila, koja želi zlo ali stvara uvijek dobro. I taj će rat preobraziti sav svijet, uprkos Czerninu i Tiszi. Napoleon bijaše silnija ličnost no li svi današnji državnici i vojnici — ali razvoj svijeta nije taj sve-silan čovjek mogao da zadrži. Njegov je rad samo pospješio razvoj stvari. I Stürgkh i Czernin i Tisza

htjeli su se oprijeti sili razvoja, i Stürgkh i Czernin i Tisza koristili su našoj i pravednoj stvari čitavog svijeta. Tko ne vjeruje, neka sidje med narod, neka sluša njegove tajne izjave. U buri i u oluji dozrio je naš narod. Možda je danas samo prethodnik sveopćeg oslobodjenja svijeta od nasilja i zlobe. Ali baš to nam daje sigurnost, da je izbavljenje blizu.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 20. (D. u.) Službeno se javlja: Na talijanskom bojištu ograničilo je nepovoljno vrijeme bojnu djelatnost. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 20. (D. u.) Wolffov ured javlja: Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Na bojištima ostala je djelatnost pješadije ograničena na izvidjaje. Jaki topnički boj kod Bailloua. Između Scarpe i Somme oživjela je na večer topnička djelatnost; na rijeci Avre, sjeverozapadno od Moreuila, bila je preko dana pojačana. U Vogezama, jugozapadno od Markircha, dopremio je uspješan sunak u neprijateljske jarke zarobljenika. — Ludendorff.

Berlin, 20. (D. u.) Wolffov ured: Večernji izvještaj javlja: Sa bojišta ništa nova.

* Francuski izvještaj od 18. travnja na večer: Naše su čete jutros navalile na neprijateljske položaje na obim stranama Avre na fronti od 5 kilometara. Između Thennes-Mailly i Rennevala, istočno od Avre, uznapredovali smo znatno. Zapadno od rijeke osvojile su naše čete veći dio šume Seneat te pomaknule svoje linije do ruba Castela. Dalje na jug stigli smo do zapadnih obronaka uzvisina, koje vladaju Avreom. Broj dopremljenih zarobljenika prelazi sada 500. Među ovima imade i 15 časnika. Zaplijenili smo nekoliko mitraljeza. Potvrđuje se, da je napadaj, kojega je neprijatelj poduzeo istočno od Caurierske šume, bio suzbijen uz teške gubitke za neprijatelja. Našli smo oko 40 lješina na bojištu. Na drugoj smo točci dopremili 20 zarobljenika, među kojima i 1 časnika. Na ostaloj fronti privremeno topnička paljba.

* Engleski izvještaj od 19. t. mj. sa talijanske fronte: Na talijanskoj je fronti položaj više ili manje miran. Tijekom zadnje su noći proveli manchesterki i južno staffordshirski bataljuni uspješne izvidjaje. Tridesetorica austrijskih je vojnika bila ubijena a 22 zarobljena. Našli su gubici veoma neznatni. Iza deset dana bilo je jučer vedro vrijeme. Radi toga je došlo do živahnih ljetalačkih bojeva. Proveli smo raz ličite izvidničke ljetove na velike daljine. Došlo je do teških zračnih bojeva, kod kojih smo oborili 11 neprijateljskih aeroplana i prisilili 12. da sidje. Od naših aeroplana nije nestalo nijednog. Osim toga smo oborili obrambenim topovima još jedan neprijateljski aeroplan.

* Izvještaj istočne armije od 17. t. mj.: Pojačana bojna djelatnost obilju topništva na najvećem dijelu fronte. Grčke i engleske su čete poduzele uspješan jedan napadaj na Strumi tijekom 15. t. m. Neprijatelju su zadale teških gubitaka.

* Sa zapadnog bojišta. Wolffov ured javlja dne 20. t. mj.: Na flandrijskoj fronti postajao je neprijateljski otpor svakim satom jači. U zavoju Yperna, koji se sve više sužuje, pridobiše Nijemci, u navali protiv Englezima i Belgijancima, na prostoru. Za potokom Steen engleske se i belgijske čete opirahu. Pomoću francuskih divizija kušahu Englezi kod Witschaete, da opeta osvoje izgubljeni visinski greben. Njemačka je razorna vatra osužila nasrtaj, kojega se je mislilo provesti 18. t. mj. u jutro. Oko podne kušao je neprijatelj poduzeti novu navalu, koja se je posve skršila u njemačkoj vatri. Naknadno se javlja, da je u bojovima za Witschaete osvojeno više topova. — Prema „Agenzia Stefani“, izjavio je ministar-predsjednik Orlando u talijanskoj zastupničkoj komori, da Italija neposredno sudjeluje kod bojeva u Francuskoj i da će talijanske pukovnije razviti svoje zastave na strani engleskih i francuskih pukovnija.

* Barun Gautsch, predsjednik najvišeg računarskog dvora i bivši ministar-predsjednik, je dne 20. pr. mj. umro u Beču od kapi.

* Amerikanski kredit alijancima. Iz Washingtona javljaju, da alijancima dani krediti iznašaju sada u svemu 5.285 milijuna dolara. Od ovog iznosa otpada na Francusku 1565, na Englesku 2720, na Italiju 550 te na Rusiju 325 milijuna dolara. Zajmovi na Francusku iznašaju 1480 milijuna dolara, na Englesku 2580, na Italiju 490 i na Rusiju 1870 milijuna dolara.

* Veliki admiral Tirpitz o političkom položaju. Dopisni ured javlja iz Berlina: Kako javljaju novine, prikazao ju jučer, 19. t. mj., na sastanku domoljubne stranke (Vaterlandspartei) veliki admiral Tirpitz u duljim izvodima opći politički položaj. Pozitivni dio tog položaja imade odlučno značenje, kazao je govornik. Istočno je pitanje predbježno riješeno. Preostaje jedino obistinjenje nade, da se ugroženom baltijskom nijemstvu osigura život. Prema zapaču imademo slobodne ruke. Tamo očekujemo odluku. Neprijatelj je tamo živiji i špretniji političar. U Engleskoj znade svatko u dovoljnoj mjeri, o čem se radi. Napram američkim Englezima mora se obezbijediti nijemstvo u većoj mjeri negoli do sada. Moramo si osigurati dovoz sirovina i izgradnju naših kolonija u jednoj ili drugoj formi, da nadoknadimo pretrpljene gubitke. — Za tim je sastanak prihvatio resoluciju, koja među ostalim veli: Radi se o tome, da se izgradi njemačku vlast na takav način, da neprijatelji ne će više pokušati novi napadaj te da možemo opet započeti slobodnu i tešku konkurenciju na gospodarskom polju.

* Uspjeh 8. njemačkog ratnog zajma. Wolffov ured javlja: Uspjeh 8. ratnog zajma iznaša prema dosadašnjim vijestima, ne ubrojivši starijih ratnih zajmova, koji su prijavljeni u svrhu mijenjanja, 14.550.000 maraka. Pošto rok za potpisivanje nije još posve istekao, bit će još veći.

* Divizijski general Sarrail bio je dodijeljen, kako javlja Havas, drugom odjelu pričuve kadra generalnog stožera.

* Belgijanke su odvjetničke komore zabranile svojim članovima prikazati se pred novim njemačkim vojničkim sudovima, koji stupaju na mjesto belgijskih civilnih sudova.

* Pojačanje američanske vojske. Reuter javlja iz Washingtona, da je ratni ministar Beker predložio Wilsonu neka se pojača američanska vojska i neka se njezino sastavljenje čim više pospeši. Kako se glasa, bit će američanska vojska povišena na tri milijuna i kasnije na 5 milijuna momaka.

* Na život i na smrt. Dopisnik „Daily Newsa“ u New-Yorku brzojavlja, da su si odgovorni Amerikanci potpunoma svijesni ozbiljnosti europske krize. I kad bi Nijemcima uspjele, da poraze Francuze i Engleze, ne bi Amerika pristala na nepravedan mir. Ma da bi rat morao trajati još dvadeset godina, Amerika neće popustiti i Njemačka bit će prisiljena, da se pokori pravednosti, hoće li uopće dobiti mir. Amerikanski vojnici idu radosno u boj sa Francuzima i s Englezima. Amerikanci i Nijemci počeli su boj na život i smrt.

Iz Rusije.

Stockholm, 13. (D. u.) Petrogradska brzojavna agentura javlja iz Moskve: Središnji izvršujući odbor radi oko ustava za socijalnu federativnu republiku. Na narednoj sjednici središnjeg izvršujućeg odbora izreći će Lenin govor, u kojem će prikazati svoje predloge za organizaciju vlasti. Najvažniji će članci govora istaknuti potrebu, da se promijene uloge i funkcije središnjeg izvršujućeg odbora, koji neće samo biti zakonodavno već i eksekutivno tijelo.

Berlin, 20. (D. u.) Povjerenik ruske vlade, Joffe, prispio je jučer u velikoj pratnji u Berlin, da preuzme poslove.

Opskrba brašnom i kruhom.

Beč, 20. (D. u.) Opskrba kruhom i brašnom je postala uslijed činjenice, da su zalihe, što su se mogle nakupiti u tuzemstvu, jako male i da su također rumunjske zalihe gotovo iscrpljene, tako teškom, da se mora do otpreme žita iz Ukrajine, sa kojom se može računati tek koncem maja, poduzeti mjere, koje će omogućiti opću opskrbu pučanstva iz tuzemske proizvodnje. Naredbom cijelokupnog ministarstva, izašlom u današnjem državnom zakonskom listu, ovlašćuje se vlada, upotrebiti u svrhu osiguranja opće opskrbe kruhom i brašnom nužnu količinu žita i brašna po okviru potrebe u tuzemstvu, i kad bi se poljodjelcima po dosadanjim pretpisima prepuštene zalihe morale donekle smanjiti. Vlada si je potpuno svijesna dalekosežnosti ove mjere te shvaća u svoj težini nove žrtve, što se moraju naložiti poljodjelcima u interesu cijelokupnosti. Vlada znade, da njezin poziv poljodjelcima, da podijele svoje zalihe sa pučanstvom u gradovima, neće ostati uzaludan, a to tim više, što se radi o predbjeznom prepuštanju zaliha, koje su bile namijenjene producentima za kasnija vremena i koje će ovima biti vraćene. Pošto nijesu u stanju, da iznuđe svoje nasrte oružanom silom, osniva se nada neprijatelja na uspjehe gospodarskog rata, što ga vodi svom žestinom protiv nas. Patrijotizam cijelokupnog pučanstva i požrtvovnost poljodjelaca osu-

jetili su do sada tu osnovu. Vlada je radi toga uvjerena, da će poljodjelci slijediti tom pozivu, te pomoći domovini, da svlada zadnje i najteže doba gospodarskog rata. Poljodjelci će svakako uvidjeti, da će žrtve prošlih ratnih godina ostati uzaludne, ne budu li ispunili taj zahtjev i da će im samo dobrovoljna odaja zatraženih zaliha prištediti u svakom pogledu neprijatne vojničke rekvizicije. Pošto se time otmiču producentima zalihe, što su bile namijenjene njihovoj samoprehrani, pravedno je, da se ih djelomično odšteti sa višim kupnim cijenama. Politička su pokrajinska mjesta radi toga dobila nalog, da poljodjelicima priznaju uz uvjet pravodobne odaje zatraženih zaliha doplatak od 15 kruna za kvintal pšenice i raži, od 13 kruna za kvintal ječma i 12 kruna za kvintal kukuruze. Cijene će brašnu ostati nepromijenjene.

Političke vijesti.

I to je znamenje doba.

„Venkov“ piše: Ništa ne karakteriše tako prilike u našoj državi, kao što vijesti o nasljedniku grofa Czernina. Imenovao se cijeli niz kandidata, ali među njima niti jedno jedino slavensko ime, akoprem tvore Slaveni dvije trećine pučanstva monarhije. Samo ime bivšeg poklisara u Washingtonu, grofa Tarnovskog, pojavilo se je za hip u novinama, da odmah lišezne. Inače samo Nijemci i Mađari i kojekakvi plemić bez boje, koji je međutim u dubini svog srca Nijemac, navedeni su kao jedini mogući nasljednici grofa Czernina. Ovo ne ističemo radi toga, što bi željeli vidjeti izvjesnu koju ličnost na onom mjestu, već konstatujemo jedino činjenicu, koja sama po sebi zaslužuje svu našu pozornost. Već prije trideset je godina kazao Rieger, e ne će u buduću biti moguće, da se nadareni tako češkoga naroda isključuju od tako važne političke službe i od utjecaja na našu vanjsku politiku te je dodao: „Moglo bi poslati ječamput kobnim za našu državu, budu li se važna mjesta u vanjskoj politici rezervirala samo za njemačke i mađarske odbranike, bude li se sistematički zatvarala tako sposobnom narodu, kao što je naš, svaka služba u vanjskom uredu. Na ove se riječi nije nitko obazirao, a naš je narod danas zastupan u diplomatskoj službi samo na podređenim mjestima i u neznatnom broju. (Zaplijenjeno.) Danas znamo, da je tijekom posljednjih 16 mjeseci vladao sudbinom naše države grof, koji nije donio u svoj ured ništa osim naslova, dvije slabe brosure i nekoliko ličnih znanstva... Doduše imali smo već prije na tom mjestu diletanta i lo Andrassya. I on bijaše lakovjeran, ekcentričan i indiskretn. I on je iz kancelarije vanjskog ministra odaslao hiljade nota, od kojih nije nijednu sastavio sam. Ali to bijaše barem dosjetni i duhoviti diletanat, koji možda nije imao mozag opterećen prevelikim znanjem, ali zato pun originalnih ideja. Smatrao je Bismarka uzorom za svoju politiku te ga podražavao. Grof Czernin nije imao takvog uzora. Njegov je savjetnik bio u glavnom grof Fürstenberg. Inače je računao jedino sa svojom glavom. A prema tome je izgledala i njegova politika. Nikad ne bijaše toliko vjeko i toliko smutnja, kao što danas, kad je odstupio grof Czernin. Doduše, k tome je pripomoglo i veliko doba, u kojem živimo. (Ostalo zaplijenjeno.)

Neustavan akt.

„Slovenec“ piše: Nijemci neka se nipošto ne uzrujavaju, tvrdeći, e je carevo pismo Sikstu neustavan akt. Car se, kao miroljubiv čovjek, poslužio jednim putem, koji mu je bio otvoren, da osobno posreduje za mir. Toga mu ne može zamjeriti nitko. Ali kad bi se koji narod uzrujavao nad ovom „neustavnošću“, bili bi Nijemci zadnji, koji bi imali na to pravo. Njihova je politika u zadnjim godinama

ništa drugoga, negoli negacija svake ustavnosti te huckanje na prelom sa državom. Neustavnini su putem htjeli provesti svoje zahtjeve po njemačkom državnom jeziku. Kad su slavenski zastupnici zahtjevali, neka se k mirovnim pregovoranjima pri-tegnu i također zastupnici austrijskoga naroda, pozivali su se. Nijemci na § 5. ustavnog zakona, da je „sklapanje mira isključivo pravo kruno“. Kad su kasnije Česi savjetovali, neka se taj paragraf promijeni u smislu, da također narod odlučuje o miru i o ratu, otklonili su to Nijemci svi jednodušno. — Iz toga se vidi, kako je njemačka politika licemjerna.

Sastanak zastupnika u Zadru.

Dne 13. i 14. o. mj. obdržavao se u Zadru sastanak dalmatinskih zastupnika koji na saboru toli onih na carevinskom vijeću. Prisutno je bilo 18, a ispričalo se i pristalo naprijed na zaključke 13 zastupnika, jedini je dr. Drlnković izjavio, da ne pristupa sastanku radi osobnih razloga. Nakon duže rasprave pod predsjedništvom dra. Ivčevića te obzirom na suglasnost i sklad prisutnih u naziranju političkih i ekonomskih prilika, te potrebitih nužnih mjera, koje su tijekom vijećanja izbile, te koje su i odsutni drugovi unaprijed iskazali, glasovana je sljedeća rezolucija:

Hrvatski i srpski zastupnici Dalmacije na saboru i carevinskom vijeću na sastanku u Zadru dne 13. i 14. travnja 1918. izjavljuju:

1. Jednodušni smo i solidarni sa djelovanjem Jugoslavenkog kluba u Beču u pogledu ujedinjenja Slovenaca, Hrvata i Srba u jedno samostalno državno tijelo, te ćemo ga u radu za ostvarenje tog cilja svim silama podupirati.

2. U ime grubo povrijeđenih temeljnih državnih i zemaljskih zakona, koji zajamčuju saziv sabora redovito jedamput na godinu, najgorčnije prosvjedujemo, što dalmatinski sabor nije preko šest godina bio sazvan, te zahtijevamo, da budu raspisani novi izbori toliko za sabor, koliko za općinska zastupstva, koja su morala biti odavno obnovljena, a u mnogima se još uvijek protuzakonito podržava komisarijat.

3. Prosvjedujemo protiv dosadašnjem po naš narod zatornom sistemu, te protiv nasiljana i progona, kojima paduše žrtvom tisuće čestitih građana Dalmacije i bratskih susjednih zemalja, te zahtijevamo, da se svim nepravedno progonjenim i mučenicima — a to su skoro svi, po priznanju samih političkih oblasti i sudova — dade potpuna zadovoljština i da se strogo kazne svi krivci — makar kakve počasti u metežu terora iznudili — već cijelom svijetu poznatih na našem narodu počinejnih grozota.

4. Dalmacija je financijski potpuno iscrpljena. Nestalo je iz blagajna svih uložaka i prištjednja. Vinogradi uništeni filokserom propadoše stubokom, a za četiri godine ratovanja nije bilo radnih ruku, koje bi ih amerikanskom lozom obnovile; ribarstvo potpuno upropašteno, a mreže počebrane bez mogućnosti obnove; škrti rod maslina rekviriran i većinom oteč domaćem potroškom, sušom uništeni usjevi, stoke nestale; strahoviti glad na pred vratima već u kući, jer je vlada odavna uskratila narodu one živežne namirnice, koje mu je obećala i koje mu je dužna. S toga mi izjavljujemo, da ne imajući sabora, ni načina da narodnu pomoćnemo, otklanjamo od sebe svaku odgovornost za sve užasne posljedice, koje će slijediti i koje već žrtvama napunjuju naša grobišta i zahtijevamo od vlade, da bezodvlačno dovede u Dalmaciju izostale živežne namirnice, jer je to jedini način i krajnje vrijeme, da se narod spasi od neminovne katastrofe. Zahtijevamo, da se uvede slobodno trgovanje živežnim namirnicama i slobodan izvoz i uvoz i zjedne pole monarhije u drugu, e da se tako oduzme nekim javnim organima mogućnost

sebičnih zloporaba živežnim namirnicama, koje proizročiše ovo užasno stanje.

5. Najgorčnije osuđujemo i sve one besavjesne špekulante, koji ove kritične prehrambene i trgovačke prilike izrabiše u svoju korist, a na štetu pučanstva i to često sa znanjem i pogodovanjem javnih organa.

6. Želimo, da vlada, na umirenje pučanstva, bezodvlačno objeodani nabavne fakture svojih aprovizacionih nabavljača i popis svih količina šećera i krušne te ine hrane, koje bi bile poslate u Dalmaciju, te kojim korporacijama i kojim osobama i u kojoj mjeri bjehu porazdijeljene. Obzirom pak na općenito opažene neredne u opskrbi Dalmacije zahtijevamo: da zemaljskom odboru ili od njega odaslanim povjerenicima bude dopušten uvid u sve opskrbe poslove i dano pravo kontrole. („Narodni List“.)

Barun Burian i položaj u Ugarskoj.

Kako će se riješiti kriza u Ugarskoj, o tomu ima različitih verzija. Hoće li ostati Wekerle ili će doći novi čovjek — to su pitanja, koja zanimaju mađarsku javnost. U koncentraciju se slabo vjeruje — jer je za nju gotovo jedino samo Tiszina stranka, a s druge se strane dižu pojedine struje protiv ojačalog utjecaja grofa Tisze, pa je općenito mišljenje, da i novi ministar vanjskih posala, barun Burian, ima biti eksponent grofa Tisze u vanjskoj politici. Jedan je od razloga demisije Wekerleova kabineta baš Burianovo imenovanje. Uostalom je danas, u novinstvu, opće mišljenje, da će Burian biti samo provizorno na Ballplatzu, da prokrci put novom čovjeku, neistrušenoj snazi. Čeka se, da se slegne uzbuđenje, i ako bi se mogle odluke stvarati nevezanije. U novinstvu se naglašava, da će barun Burian imati u delegacijama poteškoća, jer će Česi i Jugoslaveni istupiti protiv njega zbog događaja protiv pučanstva, koji su se odigrali na jugu i sjeveru, dok je on bio zajednički ministar financija i prvi put, ministar vanjskih posala. I riješenje krize u vanjskom ministarstvu i riješenje ugarske krize ne obećaje, da će biti definitivno rješenje, nego će trzavice trajati i dalje. Barun Burian je, u brzolavci kancelaru i u svom pozdravu činovništvu vanjskoga ministarstva, iznio nacrt svoga programa: vjernost Njemačkoj i nastavak rata, dok se ne postigne mir. Ujedno se javlja, da će barun Burian ovih dana stići u Berlin, da se pokloni njemačkom caru. O daljnjemu razvoju ovih kriza izvijestit će nas vijesti ovih dana, naročito o potankostima plana, kako si barun Burian zamišlja rješenje pojedinih pitanja, koja su u ovom ratu postala naročito aktuelna. Ono, što je dosada rekao, samo su opći obrisi njegovih tendencija, o kojima će biti govor i u carskom vijeću sa strane slavenskih i njemačkih zastupnika, dakako sa posve različitih gledišta.

„Hrvatska Rijec“.

Iz slavenskog svijeta.

Izjava „Jugoslavenkog kluba“ „Českog svaza“. Javlja se iz Beča: Predsjedništvo „Českog svaza“ i „Jugoslavenkoga kluba“ izdalo je 18. o. mj., nakon zajedničkog vijećanja o promjeni u ministarstvu vanjskih posala, sljedeću izjavu: Budući da je grof Czernin podupirao aneksijsku politiku Njemačke i budući, da je aneksijskama na istoku i drugim krivim mjerama sam raspriro novu vatru, budući da se je frivolno igrao pojmom narodnog samoodređenja, te je samovoljnom promijenom dokumenata i pomoću c. i k. poslanika pl. Wiesnera uskolbavio vjeru u poštenost austrijske diplomacije, odstranilo se je znalce sa jednog mogućeg puta, koji bi silno trpećim narodima monarhije mogao čim prije donijeti mir. Svojim govorom pred nepozvanim forumom, u kom je

Jedna uzorna narodna borba protiv alkohola.

Pod tim je naslovom „Narodna Zaštita“ pripočila veoma poučni članak iz pera dra. Dragana Šašela o borbi Finaca protiv alkohola. Iz tog članka vadićmo sljedeće stavke:

Do g. 1865. uživali su finski seljaci slobodu pečenja rakije za domaću (vlastitu) potrebu, slično, kao što su to pravo do pred nekoliko godina imali i naši seljaci. Zanimljivo je u poredbi sa shvaćanjem našega svijeta, da je to oduzeće slobode pečenja rakije u Finskoj plod neumornih agitacija samoga seljaštva (koje sačinjava 50% čitavoga žiteljstva u Finskoj), a nije možda nametnuto ozgo ili čak protiv volje širokih narodnih slojeva. Uopće u širokim pučkim slojevima u Finskoj od druge polovice devetnaestoga stoljeća opstoji jaka borba protiv proizvodnje, trgovanja i uživanja alkoholskih pića. Od osamdesetih godina ovamo neobično je jako zanimanje za moderni pokret potpune apstinencije, koje nalazi odjeka u zakonodavnoj djelatnosti finskoga naroda.

No finsko seljaštvo g. 1865. oduzevši sebi tako slobodu pečenja rakije za kućnu potrebu, nije se zadovoljilo samo tim, da se učini nemogućnom slobodna proizvodnja rakije, već je u isto doba — g. 1865. — pošlo u tome pravcu za jedan korak dalje i izvjestilo povlasticu za seoske općine, da na svome području mogu potpuno zabraniti svaku prodaju i trgovanje rakijom.

Tim novo stečenim svojim pravom služile su se finske općine vrlo obilno, tako, da se već g. 1866. mogla izdati općena zabrana prodaja rakije u svima seoskim općinama. I u to doba — g. 1866. — bile su od 450 seoskih općina samo 3, u kojima je još bilo dopušteno prodavati rakiju. Za naš svijet, koji bez alkohola ne može ni zamisliti život na ovom planetu i koje nalazi u alkoholizmu poeziju života — zvuči to kao priča iz „Tisuću i jedne noći“.

Javnost finska — a to su široki narodni slojevi — nije se zadovoljila samo tim, da pobija i ukloni pijenje rakije — toga najgorog oblika alkoholizacije — jer je već g. 1883. podijeljeno općinama pravo, da na svome području mogu zabraniti i prodaju piva (izim u pivarama i gostionicama), i to za to, što su opazili, da se pivo staće uživati u većoj mjeri na mjesto ostalih žestokih pića. Finske općine u velike su se poslužile tim svojim novim pravom, jer su sve općine — osim njih 15 — odmah idućih godina nakon izdanja te povlastice na svome području i provele tu zabranu.

Godine 1895. podijeljeno je općinama daljno pravo, da mogu zabraniti točenje piva i u gostionicama, i opet je i to provedeno na čitavoj liniji.

Porad toga zakonodavnog djelovanja marljivo se razvijala privatna inicijativa za apstinenciju. Posljednja ta, kao i gore naznačene mjere, nijesu ostale bez uspjeha, jer Finska, koja je na početku devetnaestoga stoljeća u pogledu trošenja alkohola pored

škandinavskih zemalja bila među prvima, danas u tom pogledu dolazi baš na posljednjem mjestu.

Ovo postepeno napredovanje protivalkoholnoga zakonodavstva u Finskoj — na koje možemo gledati upravo sa zavidnošću — nije ipak zadovoljilo — što mislite koga — baš masu pučanstva: ni seljaštvo (poljodjelce), ni radništvo u gradovima. Ti široki pučki slojevi u Finskoj, pod vodstvom prosvjećene inteligencije, izjavljivali su zarana za potpuno ukinuće alkohola, i u više mahova obratili se prijedlozima na staro staleško narodno predstavništvo (sabor), u kojem odlučivali imućniji, ali i manje napredni narodni slojevi. — Tako je već g. 1885. finskomu saboru podastrta molba, da donese prohibitivni zakon (zakon, koji posve zabranjuje uživanje alkoholskih pića). Tu molbu potpisalo je 38 općinskih zastupstva i 14.178 pojedinaca — građana.

Slična molba upravljenica na finski sabor g. 1888., i to sada već u ime 149 općinskih zastupstva i 30.000 građana. Jednaka peticijska podnesena je idalje saboru g. 1900 u ime 30 općinskih zastupstva (svih općina ima od prilike 500) i 140.000 građana.

Sva ta nastojanja, koliko su išla za izdavanje prohibitivnog zakona, bila bi bezuspješna, jer su im se protivili tako zvani gornji slojevi, koji su u staleškom saboru odlučivali. — Taj protivalkoholni zakonodavni rad nije zbog reakcionarskoga stališki sastavljenog sabora mogao da se ostvari. Trebalo je čekati, dok se finski sabor postavi na pučku osnovu. Pučki izborni red, pučki sabor dobiše Finci tek g. 1907.

Nedjelja 21. travnja 1918.

Nijemce i Mađzare huškao proti sugradjanima, premda je točno znao, da su naši narodi solidarni sa svojim vodjama, i s kojim je govorom bez ikakvog razloga izazvao debatu o prijašnjim mikakvog razloga izazvao je opeta rat na nedoglednom pokušajima, produžio je opeta rat na nedoglednom pokušajima. Diplomatička samostalnost je Czer-ninovu pomoći doživjela drugi Kraljevi Gradac, žalibože i mir, za kojim austro-ugarska demokracija toliko žezne. Mi Česi i Jugoslaveni smo usprkos njemačkom podsmijevanju dostojno zahtijevali i demokratizaciju vanjske politike, naročito sudjelovanje narodnih zastupnika kod mirovnih pregovora. Naš predlog o promjeni ustava u tom smjeru su njemačke stranke porugljivo otklonile. Ako ove stranke, koje su proti Slavenima uvijek zvale apsolutizam, danas govore o demokratizaciji i o neodgovornim faktorima, moramo to označiti himbenošću, baš tako, kao što je himbenost sve ono ogorčenje proti „veleizdajnicima“, jer danas vidimo, da imenovane stranke odrliču državi pomoć, glasove i vjernost, čim se dogodi nešto, što njima nije po volji. Ova vika produkuje rat, te je tim više vriedna prezira, jer kršćanski socijalci i njemački nacionalci dobro znadu, da zastupaju samo neznatan dio pučanstva, te da za svoju ratnu politiku nemaju u parlamentu većine. Naša će delegacija i u budućer tjerati demokratsku mirovnu politiku sa namjerom, da austro-ugarskim narodima izvođači skori mir, koji neka i medju njima stvori trajni mir. Do novog vanjskog ministra nemamo povjerenja obzirom na njegovu prošlost i obzirom na činjenicu, da je njegovo imenovanje uslijedilo pod uplivom Mađžara.

Jubilejna svečanost češkog kazališta. Za proslavu pedesetgodinšice opstanka češkog narodnog kazališta (1868.—1918.) u toku su velike pripreve i to ne samo u Pragu, već i po pokrajini. Tom će prigodom izdati odbor za proslavu prolog pjesnika Bogdana Kaminskoga, spjevanog baš za tu priliku. Profesor O. Španje! izradio je krasnu plaketu, koja će se tom prigodom prodavati za 30 kruna komad.

Vjernost za vjernost. „Hrvatska Država“ piše na uvodnom mjestu: Češki narod je danas jedinstven u misli i težnjama, organizovan, disciplinovan, spreman na sve postignuće svojega cilja. U češkom narodu nema denuncijata ni špijuna. Nezaboravna je za učesnike velika skupština u Pragu od 13. o. mj. Takova šta vidjelo je malo ljudi u svom životu. Činilo se, da se je potresla češka zemlja i zadržali grobovi čeških mučenika, kad su se na poziv slavnoga sina češkoga naroda podigle tisuću ruku zastupnika toga naroda uz veličajni i potresni odziv „Prisliženom!“ Čitav je narod prisegao svojim vodjama vjernost i nenestransku pomoć, vjernost sve do groba.“ U ovoj lomljivoj svijeta češki narod može biti siguran za svoju stvar. A mi? Kako smo daleko za njima; koliko dušmana svoje slobode imademo mi u svojoj kući, medju svojom braćom! Ali, ne bojmo se Gore na sjeveru ispod Sudeta, stoji uz nas čvrsti i svjesni narod, koji nam je zadao „vjeru za vjeru“, koji će u velikom času stajati uz nas. U teškoj našoj borbi našli smo neprocijenljivog druga, moćnog saveznika, bogatoga učitelja. Medju narodom češkim sa sjevera, a hrvatskim, srpskim i slovenskim s juga, zapečaćen je 13. o. mj. sveti savez. Veliki nas je češki narod bratski dočekao, bratski nas je privinuo na svoje grudi. Osjetili smo žar njegovog srca. A neka

Ne će biti na odmet, ako ovdje u nekoliko riječi razjasnim političku borbu finskoga naroda.

Već u izbornoj borbi u zimj g. 1906. na g. 1907. pokazalo se, da je medju izbornicima u prvom redu jak pokret u smislu odlučnoga i radikalnog pobijanja alkoholiizma. Sve političke stranke, izuzevši švedske, preuzeše to pitanje u svoj program, te je ono u izbornom gibanju imalo veliku ulogu. Već za izborne borbe moglo se nasučivati, da će naskoro doći do prohibitivnoga (zabrambenog) zakona protiv alkohola. I već u prvoj sjedidbi toga naprednog pučkog sabora, dne 31. listopada g. 1907., odglašan je zakon, kojim se zabranjuje prodaja alkohola uopće (izuzevši u ljekarnicama, gdje se prodaje tek kao lijek na pismenu odredbu liječničku). Bio je to svečan čin. Predsjednik sabora prvi se digao u znak narodne slave sa svojega mjesta, a za njim učiniše to i ostali zastupnici.

Kako je taj saborski zaključak radosno odjeknuo u čitavom finskom narodu, pokazuje činjenica, da je taj dan u znak narodne slave obustavljena školska obuka, u mnogim gradovima i selima uveče toga dana prirediše javnu iluminaciju, zatim je slijedio idućih dana niz pučkih svečanosti, čak se služba Božja zahvalnica u crkvama vršila u to ime.

Nažalost iz diplomatskih i političkih razloga ruski car, kao knez Finske, nije potvrdio (sankcionirao) taj zakon (osobito iz obzira na Francusku, poradi njezina uvoza alkohola u Finsku).

bude uvjeren češki narod, ako mu Hrvat, Srbin, Slo-venac nije dorastao u prosvjeti, u gospodarskom razvoju, u narodnoj svijesti i organizaciji, da mu je dorastao u vjernosti, koju mu obećaje, a koju vjeru nikad nije pogazio! Vidjeli smo mnogo, čuli smo mnogo, naučili smo mnogo. Uz vjernog druga u borbi našli smo i umnoga učitelja. Naše su se oči otvorile, naša se je duša okrijepila, naša je snaga porasla.

Domaće vijesti.

Milodari za našu srednju školu u Pull. Preko uprave našeg lista stigli su slijedeći doprinosi: Sakupljeno u Vrbanju na Hvaru u Dalmaciji, po učenicima srednje hrv. gimnazije u Zadru Marku Buratoviću K 188'76 i položeno ovim popratnim riječima, koje donosimo bez ikakove preinake. — Narode, probudi se! Da je najveći uslov opstojnosti i viedine jednog naroda, što je veći stupanj njegove prosvjete i broj umnih velikana, koji će ga predvoditi, — s druge pak strane da je nemar za prosvjetom, lijenost u oštrenju njegovih umnih moći i posljedice njihove: umna razina i bezidejnost, skora smrt tog naroda, svjedoči nam cijela povjesnica čovječanstva. Atena je najjača u cvatu svoje literature. Marceas se javlja u Rimu za Oktavijana najvećeg rimskog cara. Karlo Veliki smatra jedinom potporom širokog svog kraljevstva unapredjenje škola. Da ne nabrajam svaki listak povjesnice svijeta, zapitaj, brajne današnji vijek, pak ćeš čuti slvnu: „Daj mi drugog Sokrata i Demostena, pak se ne bojim ni adske sile!“ Ili nam narod u vjetar pjeva: „Narod bez škola, jest narod bez budućnosti!“ Kad ovo pšern duša me zebe na zuj one: „Katlina svuda ima dosti, — Al Katona malo, Božo prosti!“ Oh! Koliko imade podlih sinova, koji se othranise na prsima hrvatskih majka, a sad rovale, snuju i smišljaju o propasti svog naroda. Koji su ti Katline? To su svi oni, koji pribjgoše u tabor protuhrvatske prosvjete, protuhrvatskih škola, te odlate surovanjem i Jugurtnim mltom janjčare našu mladež, koja još bezazlena ne uvidja u tom paklenskom umijeću našu smrt. Oje su dakle naši Katoni, da tim poganim ljudima, da tim protuhrvatskim školama zagrne već jednom: Coeterum censeo? — Pojaviše se, zagmiše diljem cijele naše domovine već za ilirskog pokreta i poslije, i ta jeka išla od grada do grada, od sela do sela, i ohašavši sve, vraćala se neumorno natrag i opet dalje prinula, te ju još čujemo dandanas svagdje, gdje hrvatska erca kucatu, pa i u bijelom Beču, u slavnom parlamentu. Ali glas Katona bez sudjelovanja naroda, ostat će glas vapiljućega. Zato hrvatski sinovi probudite se! Dični nam Bogović dovikuje: Dosta se jur svud orlo: „Puna srca, pune čaše!“ Sad bi bolje čini bilo: „Pone znanjem glave naše!“ Pomozimo naše hrvatske škole, podupirajmo družbu naših sv. apoštova, jer inače mjesto blagoslova shrvat će se na nas proklstvo majke nam Hrvatske! Kao mali primjer u koji se ugledajte rodolubi, javlam ime a nekih valjanih Hrvata iz Vrbanja na Hvaru, koji se sjetise svoje svete dužnosti, pak ih nasljedjel — Don Vicko Stipetić, dekan K 20, Don Jakov Sušić, svećenik K 10, Don Ivo Šeperica, župnik K 20, Juraj Stipetić p. Jure K 2, Božo Ivelja p. Nikole K 2, Dinko Pavičić, kap. K 4, Luka Čubre p. Nikole K 5, Marijan Pavičić p. Andrije K 1'34, Ni-kola Lusić p. Jurja K 2, Mirko Matković Jurja K 2, Juraj Bratanić p. Nikole K 3, Matija Pavličić p. Jure K 10, Visko Matković Ivana K 5, Prosper Fredo-tović Luke K 10, Dinko Matković p. Nikole K 3,

No i taj zakon (iako nesankcioniran) znači veliku narodnu i moralnu pobjedu Finske, koja je prije šezdeset godina gotovo izdisala pod teretom alkoholne zaraze.

Usput spominjem, da je protivalkoholni savez u Finskoj osnovan g. 1853., i to spočetka po švedskom uzoru (relativna apstinencija), a od g. 1882., na osnovi potpune apstinencije. O snazi raširenosti toga apstinentskog saveza neka svjedoče ovi podaci: broj članova apstinentskih društava iznosio je g. 1885. 2.304, g. 1892. 20.240, g. 1905. već 34.288 članova.

U borbi Finske s oficijelnom Rusijom na glasu je spontani protivalkoholni štrajk g. 1898., kod kojega je sudjelovalo 700 muževa i žena, kao i generalni štrajk g. 1905., koji je bio upravo grandiozan izražaj narodne volje. Za vrijeme toga štrajka bila je pro-narodne volje. Za vrijeme toga štrajka bila je pro-narodne volje. Sve su vedena po cijeloj zemlji potpuna apstinencija. Sve su gostionice bile zatvorene; nije se moglo susresti pijana čovjeka; nije bilo zločinstva ni prekršaja. Promjena izbornoga reda — koju naprijed spomenuh — bila je velika posljedica toga štrajka.

Glavne ustanove finske osnove prohibitivnoga zakona, jesu ove:

Pod alkoholom u smislu te zakonske osnove razumijevaju se sve one tekućine, koje kod + 15° C sadrže više od dva volum-procenta etilnoga alkohola.

Priredba i uvoz alkohola jeste kržžvani monopol. Iz takvih skladišta smije se prodavati nedenaturirani

Ivo Matković p. Nikole K 1, Pavičić Petar p. Jose K 5, Zane Matković K 10, Spiro Justinianović K 2, Marin Sušić Bullić p. Ive K 1, Ante Pavičić p. Mihovila K 1, Petar Jubić Jose K 7, Stipetić gimn. K 6, Petar Jubić, voj. K 2, Kristo Pavičić, gimn. K 6, obitelj Buratovića p. Ante K 42, pučka škola u Vrbanju K 8'42. — I ovaj naš omladinac, prožet domovinskom ljubavi, eto nam se oglašuje iz kršne nam Dalmacije, i brine se za osnutak srednje škole u našoj sirotici Istri. Uzornom srednjoškolu, kao i požrtvovnim darovateljima, budućnost naše djece bit će im najbolja plata. Dok se budz radjalo ovakove mlade generacije, možemo mirno gledat u budućnost naše domovine i velike Jugoslavije.

Dalje su položeni u istu svrhu slijedeći doprinosi: Da počasti uspomenu blagopokojne svoje strine Bare, dr. Ivo Cukon K 10. —; sa bojnog polja R. Tomašić K 10, a po K 5: Petar Prodan, Vjek. Gržetić, Martin Matošić i Antun Zlatić. — Predao Franjo Fabijančić, sakupljenih po Ivanu Turatu i Ivanu Antončiću u veselom društvu na Uskurs u Omišlju K 56. — Dinka Pališka iz Ripende K 6. — Uz poklik: „Za prosvjetu naroda!“ šalju otac Ivan i sinovi Filip i Brnard Gugić-Crnac i Veleluke u Dalmaciji K 25. — Mate Hreljac K 10. — Za učinjenu molbu polaže N. N. K 3. — Ivan Koren iz Sv. Ivana kod Trsta K 10. — Sakupljeno na vazam po Dušić-u u svojoj gostioni u Pazinu u veselom društvu K 152. —, i to darovaše K 30: Dušić; K 12: Mate Rumac; po K 10: Ante Dušić, Viktor Marlon, Ivan Stranić, Anđić pekar, Leopold Satran, Šime Vidović, Ivan Gustin, Vjeko Bertoša, Leopold Jurše; po K 7: N. Penda; po K 4: Mate Vacek, Josip Ladavac; K 3: Ivan Juričić; K 2: Josip Tomčić. — Sakupljeno u veselom društvu u Štintjanu K 34. — Antun Vozila sa Velog Vrha K 2. — Mjesto proslave stogodišnjice rođendana Jugoslavenskog pjesnika Petra Preradovića, polaže Andrija Sladonja iz Altire K 5. — Ukupno K 531'76, zadnji iskaz K 54.983'61, sveukupno K 55.515'37. Živjeli hvalevrijedni darovatelji! Naprijed u svakoj prigodi za našu nurodnu kulu prosvjete!

Prodaja ribe. U slučaju, da prispjele ribe, prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici karata počevši od broja 5801.

Hrvatska za istarsku djecu.

List „Narodna Zaštita“ donasa o akciji za istarsku djecu u Hrvatskoj slijedeće sastavke: Upravitelj općine Virovitica izdao je slijedeći proglas: Sugradjani! Strašni rat, koji već četvrtu godinu traje, a kakva čovječanstvo u povijesti ne pamti, nanio je mnogo bijede i nevolje. Nu najveća je nevolja i bijeda kod našeg naroda u Dalmaciji, Istri, Primorju pa u Bosni i Hercegovini. Ni ne spominjući razrušena i opostošena mjesta, napuštene i izumrle domove, sjećamo Vas na nešto još strašnjega, a to je glad, koja može više života uništiti nego puška i mač. U našim krajevima po Dalmaciji, Istri, a pogotovo po Bosni i Hercegovini, nemaju naša po krvi i jeziku braća kruha ni ostale hrane. Djeca stradavaju radi nedostatka hrane. Sugradjani! Dobri patriote, do Vas je, da se potkajete na djelu. Djeca iz rečenih krajeva mole Vas sklopljenim rukama, da od svoga svagdašnjega kruha date koju krišku. Mole Vas, da ih za vrijeme rata primite u svoje domove, mole Vas, da im spasite život. Djeca su to različne dobi: od 6 do 14 i više godina. Milosrdno srce može odabrati i primiti dijete na prehranu muško ili žensko u dobi po svojoj volji. Odraslija djeca odužit će se hranitelju zahvalnošću i radom u kućanstvu i gospodarstvu. Sugradjani! Nadaje Vam se prilika, da primite djecu iz teško iskušanih hrvatskih krajeva

alkohol: jedino ljekarnicima i onim bolnicama i znanstvenim zavodima, u kojima to senat dopusti; tvornicama za pravljenje lakfirnis, politure, etera, različnih parfimerija, ali i opet samo s dopuštenjem senata.

U ljekarnicama može se alkohol prodavati samo na naročitu odredbu liječnika, koja treba da se svaki put obnovi.

U svrhu loženja rasvjete i za čišćenje potreban denaturirani alkohol (osim etera, lakfirnisa i politure) može se prodavati samo u ljekarnicama i drogerijama, koje za to imaju naročito dopuštenje općine (i to samo na dvije godine).

Jedino lakfirnis i politura mogu se uz dopuštenje općine prodavati u trgovinama. Takva dopuštenja daju se opet samo na dvije godine.

Tko alkoholna pića protupropisno priugotavlja ili destilira, treba da se kazni novčanom kazni od najmanje 100 maraka, a za slučaj pripadništva sa zatvorom najmanje od tri mjeseca.

Sav pribor, koji je za tu svrhu spremljen, kao i sav materijal za to potreban, treba oduzeti.

Tko u zemlju uvozi alkoholna pića, kazni se prvi put najmanje sa 100 maraka ili sa zatvorom od 2 mjeseca do 2 godine, a za slučaj pripadništva sa najmanje sa 4 mjeseca zatvora. — Potprega, posude ili hod, koji je ponajgavnljije alkoholom natovaren, treba da se zaplijeni.

